

Biergegrav By-Lov,
fra Midten af det 17de Aarhundrede:
meddeelt
af
C. Molbech.

I dette Tidsskrifts 1ste Bind, S. 417—466 har jeg meddeelt en indtil den Tid utrykt svenst Vyskraa for Østrup Sogn, Eunde Herred, efter sammes 1598 tinglæste Original. I den Indledning, hvormed dette Bidrag til vore ældre communale og Landboforholds Oplysning var ledsøget, omtaltes bl. a. (S. 435) den ligeledes utrykte Vyskraa for Biergegrav Sogn i Sønder Eyngherred (Aarhus Stift), der nu her leveres efter den ældste tilgængelige Afskrift (i det kgl. Geh. Archivs Samlinger til Landets indvortes Historie). Jeg har allerede paa ovenanførte Sted oplyst, at disse Landsbyvedtægters første skriftlige Redaction gaaer tilbage omtrent til 1650, eller noget tidligere. Man seer i det mindste, at de oprindeligen have været bekræftede af Fru Virgittte Friis, Enke efter Admiral Albrecht Skeel, til Fousingo (til hvilket Gods Biergegrav hører), som døde 1639, og Fru Virgittte 1652; ligesom de, efter en tidligere Copie fra 1681, atter ere blevne confirmerede og forøgede (1689 og 1692) med en ny Artikel imod Udsalg af Randers Al eller Brændeviin i Byen eller Sognet, af Statsraad og Stiftamtmand Mogens Skeel, til Fousingo, som døde 1694. Endelig har ogsaa dennes Svigersøn, Geheimteraad Christian Ludvig Plessen, 1706 tilføiet en ikke umærkelig

Artikel, der affkaffer den Vedtægt, at Byens „Fire Mænd“ hver Uge omstiftedes, og derimod paalægger: at de samme fire Mænd skulle blive Mæret om i deres Bestilling. Det sees heraf, saavelsom af det tilføiede Forbud mod Brændeviins- og Olsalg, og den deri indeholdte Protest imod Bøndernes uuelige Indsigelse: at deres Vedtægter intet indeholdt om et saadant Forbud, at danske Godsseiere (ligesom i Tydskland; s. Hist. Tidsskr. I. 430) forbeholdt sig Ret til at confirmere eller forandre Vedtægter for Bymændene.

Det er allerede forhen af mig bemærket, at nærværende Byskraa ikke, som den Østrupske, indeholder noget, der har Hensyn til Gildeskif, men allene gaaer ud paa Byens Communalforfatning og Markvedtægter, tilligemed enkelte Forfrister, der angaae Sædelighed, Helligdagens Overholdelse, m. m. (Art. 27. 33. 42.) I endel særskilte Punkter vil Sammenligningen af den jydsk og fynsk Byskraa være gienfaldende og give Anledning til flere interessante Bemærkninger. Jeg vil kun til Gr. anføre, at i den fynske Skraa er det Aldermanden, i Forening med Stolsbroderen, der allene paaseer Vedtægternes Overholdelse; hvorimod den jydsk Skraa i visse Tilfælde forordner et Slags Sogneraad, bestaaende af „Grandefogden“ (o: Aldermanden) Medhjælpere. Saaledes foreskriver den 28de Artikel, at med Hensyn til „de Stykker, som ei findes i Byloven“ skal Grandefogden opnævne Fem Mænd af Byen, hvis Beslutning, efter fleste Stemmer gaaer; naar der f. Gr. skulde afgjøres om Tiden til Bygsæd, Høslæt, Kornhøst, og andre Markarbeider, hvilke Jordsællesskabet gjorde det nødvendigt at begynde paa een Tid, m. m. Han skulde desuden (s. Art. 23) hver Søndag efter Omgang opnævne Fire Mænd, til at gaae Byen og Bymarken rundt („omgaae Byen“), især for at undersøge, om Diger og Eufelser overalt vare i tilbørlig Stand, og angive, hvor Brøst fandtes; for at

den Skyldige kunde advares, og siden, om han ikke efterkom Advarsl'en, skrives i dobbelte Boder. Endskjondt disse Byens Mænd her hverken bleve det ved Valg, eller have Formen af et vedvarende Repræsentantskab, kan man dog ei tvivle paa, at de have været en Levning af ældgamle Indretninger i Bymenighederne, saaledes som man finder dem baade hos Angelsaxerne (s. ovenfor S. 471. 72.) og i tydske Landsbyer. (Jvf. Hist. Tidsskr. I. S. 431.) Man seer ogsaa (s. Gr. af Art. 33 og 50), at Byens Fem Mænd, med Grandesfogden og Skriversen, affagde virkelige Kiendelser. De forekommende Forskielligheder i adskillige agrariske Vedtægter imellem denne og de fyenske Byftraaer, (Rønninge og Østrups) maa jeg i øvrigt her forbigaae; og det vilde være mere passende, engang at forene dem i en almindelig Fremstilling af disse Landbo- og Ugerbrugs-Forhold i vore Landsbyer for Fællesskabets Ophævelse, hvortil mueligen flere eksisterende danske Byftraaer fra ældre Tider kunne give forøgede Bidrag.

Af de nedenfor aftrykte Viergegravs Vedtægter har jeg ikke havt Originalen for mig, men to Afskrifter; den ene, som har Aarsallet 1750, gaaer kun til midt i den 50de Artikel; den anden nyere, som derfra maatte følges, er fuldstændig. Af begge Afskrifter sees let, at Originalen har været skrevet ved en ustuderet og lidet sprogdannet Person. Orthographien, som er slet og fejlfuld, var der saameget mindre Grund til at følge, som Originalen selv er forholdsviis ny, og fra en Tid, da Sprogformen overhovedet hos os var ucorrect og behandlede skødesløst. Jeg har saaledes ladet det Hele aftrykke, i Ord usorandret, men efter nuværende Skrivebrug. Til de Steder, hvor det især kunde behøves, ere, saavidt mueligt, Oplysninger meddeelte. Det vil bl. a. kunne bemærkes, at adskillige endnu hos den jydsk Almue brugelige særegne Ord forekomme i disse Vedtægter.

Bierregrav Byes Lov,

det er: Bide og Bedtægts-Articuler,

som menige Bønder og Boemand, paa sin egen og Byens Bedste, for sig og sine Efterkommere med hverandre uryggeiligen haver samtykt at skulle holdes i Puncter og stykkevis, Ord for Ord, som her findes antegnet.

1) Om Korn og Eng.

Ingen Mands store Hoved maae gaae udi nogen Mands Ager eller Eng, ellers skrives paa Tallingen¹⁾ for hvert, og hver Gang, fra Philippi Jacobi Dag og til Kornet er inde 1 Skill.; men gaaer det over Maaltid skrives 4 Skill.; søres det udi Tørr eller løst, skrives 4 Skill. NB. Enten det er sin egen Ager og Eng, eller sin Slægts eller Andres, det gaaer løst udi, skrives som for bemeldt er.

2) Om Sviin.

For hvert stort Sviin skrives 1 Hvid; gaaer det over Maaltid²⁾, skrives for hver Maaltid 1 Skilling; findes det at gaae Velde-Gang³⁾ om Natten udi Kornet, skrives 2 Skill.; men lukker nogen om Natten sit Dvæg og Sviin, Faar eller andet Kreatur, bag af sin Gaard udi Kornvængen, skrives for hver 8 Skill., og både til Husbonden 1 Orth.

3) Om Føl og Øg.

Ingen maa efter St. Hans Dag taire Øg ved Kornet, eller hver Gang Føllet gaaer udi Kornet skrives 2 Hvid.

¹⁾ Talling (Karvestof, „Byens Riep“. Østrup Bystraar Art. 8—12.) jvf. D. Dial. Lex. S. 588.

²⁾ Det er uvist om hermed kan menes: dersom Dvæget gaaer over Middagstid, eller flere af Dagens Spisetider. (s. ovenfor § 1. og § 9.) Heller ikke er det let at see, hvad der forståes § 7 med Udtrykket: „sem Gæs til hver Maaltid beregnet“. Mueligen har Maaltid her en egen og ualmindelig Bemærkelse.

³⁾ Vælbegang: et ubekendt Udtryk. (Vælbegang?)

4) Om Gang og Red over Kornet.

Hvo som gaaer over anden Mands Korn, uden han løber efter det (Dvæg) som løst er, skal skrives for hver Alger og hver Gang 1 Albus (= Høvd); rider han, skrives 1 Skill.

5) Om løse Klode.

Ingen Klode maa løbe løse, enten efter Bognene, naar de fiøre igiennem Korn-Bangene, eller efter Og og Heste, naar de rides til Kiæret, ellers skrives (for) hver og hver Gang 1 Skill.

6) Om Kiøren.

Hvo der fiører over anden Mands uflagne eller uafrevne Enge, skrives 2 Skill.; fiører nogen over anden Mands Korn, skrives 4 Skill. og betale Skaden.

7) Om Gæs og Faar.

Hvo som haver Gæs eller Høns, der flyver i Kornet, og bliver advaret og ikke slækker dem, fanger de Skade siden, da haver Skaden for Hiemgiæld; optages Gæsfene, da skrives hver 6 for een Skill. og betale Skaden; hver 4 Faar skrives og for een Skill., naar de giøre Skade udi Kornet, men udi Hednings-Græs for Hølparten. Hvo som holder Gæs og ikke holder Gæse til dem, han skrives for 4 Skill. Til vores Gæs skulle vi og endelig holde Hyrde, eller og hiorde dermed om Byen⁴⁾, fem Gæs til hver Maaltid beregnet.

8) Om Stene at vælte.

Hvo som vælter eller lader vælte Steen af sin Jord paa sin Neen-Broders⁵⁾, han skrives derfor 4 Skill., og afføre Stenene igien, sin Nabo uden Skade.

⁴⁾ „Hiorde (vogte) dermed om Byen“, formodentlig: vogte dem efter Omgang, Byen rundt. (Jvf. det i. hiorde, drive med en Hiorde. D. Dial. Lex. 212. J. Lov III. 48: „hiorde anden Mands Korn op meth wold“ = lade sin Hiorde opade det. S. ogsaa nedenfor § 13.)

⁵⁾ Neenbroder: Nabo i en Alger (under Fællesskabet), som har det umiddelbart tilgrændsende Algerstifte.

9) Om Toirefoer. Om Hørgaarden.

Hvo, som toirer sine Kæer og lader dem ei følge Hiorden, skrives for hver Maaltid 4 Skill.; med mindre menige Grander⁶⁾ det paa Stævne bevilger.

Den østre Hørgaard skal af menige Bymænd giødes og bruges i 3 Aar til en Bytoft; lykkes det, da skal den fremdeles aarligen bruges; Sø-Baarerne iligemaade aarligen bruges til Toftesjod. — Den østre Toft skal indluffes i 3 Aar, ligemeget at luffe af hver Mand, og bruges; imidlertid skal den vestre Toft udlægges Søren Sørensen og Niels Hvid til fri Kiøring.

10) Om Baser.

Om Høveiene færdig at giøre, skal det saa tillige med Fogden af de fem Mænd paalægges, at de færdiges til Gavnns een Dag førend vi ager tør Hø; dog skal Præsten advares derom, at han kan begynde een Dag med sine Baser førend Granderne. Hvo som til rette paalagte Tid ikke giør sine Baser færdige, og siden holder dem færdige til hver Mands Hø er i Lande: skrives for hvert Sted og hver Gang, man kører i Blod derpaa, 8 Skill. Førfommer Fogden at lade det betids paalægge, og tage Syn til Baserne at de holdes færdige, skrives for 8 Skill. Findes Granderne (hvilke fem ret om Byen⁷⁾ det tilfalder) ikke følgagtig at gaae med Fogden til at syne Baserne, skrives hver for hver Gang 4 Skill. Hvorimod Luffelfet skal gaae til deres Gaarde, saavelsom Gierdsmand Pedersen; hvorimod den, som bruger Toften, skal være om at holde ham et Led, at han komme igiennem med hans Hø.

Ingen Mand maa jvalpe sit Hø udi Land⁸⁾, uden det skeer med menige Mands Samtykke, ellers skrives for hvert Læs 8 Skill.

⁶⁾ Grander: Bymænd. (Eigesom i de gamle svenske Love, s. ovenfor S. 469, 70.) I Hstrup Bylov bruges i Stedet for dette Ord: Nabøer.

⁷⁾ ret om Byen, formodentlig: efter ret Omgang i Byen, imellem Bymændene. (jvf. Art. 12. 18. 23. 29.)

⁸⁾ Formodentlig: bringe det op paa tørt Land, af Mosen, hvor det er slaaet.

Hvilken som ikke holder sine Fæ-Baser færdige, skrives for hver Sted og hver Gang paalægges 8 Skill.

Hvilke Baser ellers kunde cragtes paa andre Steder Byen til Bedste at skulle lægges, de skulle stiftes imellem Granderne til Michaelis og siden holdes færdige, eller skrives for hver Sted og hver Gang der paalægges 8 Skill. Hvo som graver Terv, til Baser eller anden Brug, paa vores Hs-Bei, som er 18 Alen bred, skrives for hver Gang og hver Sted 24 Skill.

11) Om Grøfter og om at grave paa Gaden.

Vigesaa skal han straffes, som graver paa nogen Fortoft her paa Marken, eller og graver paa Gaden, Fælled og [Forte?] eller paa Beie, Leergraver, eller andre dybe Huller og Graver, uden menige Mands Samtykke: ellers skal han opfylde Steden igien, at den bliver god som tilforn. Ingen maa grave Huelgrøfter i fælleds Kær, eller bøde lige Straf. Grøften omkring Tverklær skal til Bollborg Dag være opkast, og holdes vedlige til Høet er afført, eller bøde lige Straf. De andre Grøfter, som af os kastes udi Kærene, og ved Vand, skal være holdene ved Magt 2½ Alen bred, eller skrives for hver Sted 8 Skill. Men hvo som rider eller giennær noget Fæmon eller Kreatur over Grøfterne, eller ogsaa kaster Torve derudi, skrives for hvert Hoved og hver Gang 2 Skill.

Kragelunds Bæl skal opgiøres 2 Alen bred, og siden holdes færdig [o: i Stand].

12) Om Riis-Hug.

Ingen maa hugge Riis i Kæret førend paalagt bliver, ei heller hugge mere, end sit Jordskifte kan taale, og derefter paa-lægges; eller skrives for hver Qvad 3: Læs 8 Skill., og skal Grandefogeden tage hver Uge een Mand til sig, ret om Byen, hvilke skulle have Indseende, at der ikke hugges udenbyes, ei heller indenbyes, anderledes end som forskrevet staaer; forsummer eller

dølger de, da skrives Fjogden for 8 Skill., og Granden for 4 Skill.

13) Om Tviringen.

Skulle Vi altid have til Tviringen⁹⁾, uden i Lille Bøstervang og udi Kiælling-Mgers Bang, som vi behøve til Rodrift¹⁰⁾.

Hvo der tvirer paa anden Mands Ager eller Eng, eller Korn, skrives for hvert Tvirslag 4 Skill., og gielde Skaden. Iligemaade den, der tvirer videre end deres egne Ager er, enddog Hælen¹¹⁾ er nedslagen udi deres egen Ager.

Ingen løse Og maae findes udi Tviringen, eller skrives for hver og hver Gang, om det er sluppen løst udi Tviringen, een Hvid; men ere de førte derudi, eller kommen did med Villie, skrives for hvert 4 Skill.; men gaaer det over Maaltid, skrives for hvert Maaltid 8 Skill. Hvilket Hilde-Og¹²⁾, som hopper udi Tviringen, skrives 2 Skill.; gaaer det over Maaltid, skrives 4 Skill.

Tviringen skal holdes i Hegne, og ikke opgives af Faa eller Mange, førend Bangs eller Mars Indtægt bliver indhøstet; hvo derimod gjør, skrives som den, der biorder anden Mands Eng eller Korn op imod Loven, og skrives for hvert og hver Gang paa Tællien 1½ Mark Danst.

14) Om Baarerne¹³⁾.

Skal Baaren, naar Kornet er indhøstet, fredes i 14 Dage til Møb-Fæmon, saa intet af Fæet kommer derpaa; hvortil Hyrden

⁹⁾ Græsning, Græsmarken, hvori Kvæget tvires om Sommeren. Et Hul findes her i begge Afskrifter, hvis Skrivemaade er Tviringen, tyre, Tyreslag, o. s. v.

¹⁰⁾ Græsning for Køer. (s. nedenfor Art. 16 og 52, hvor ogsaa „Kælvedriften“ omtales, og Art. 18.)

¹¹⁾ Hælen o: Tvirepælen. (s. D. Dial. Lex. S. 231.)

¹²⁾ Hilde-og: Hest, som gaaer i Hilde, har en Hilde om Benene. (s. D. Dial. Lex. S. 211. „Hildeheste“: Rønninge Gildeskræa. Art. 56.)

¹³⁾ Baare, Baarer (eller, som det her, efter nogle Egnes jydsk Udtale skrives, Borer) o: Hvilejord, Brakmark. (s. D. Dial. Lex. S. 24. 25.) Art. 9 ovenfor nævnes So-Baarerne. (Afskrifterne have i pl. snart Baarerne, snart Baarene.)

skal have flittigt Indseende, eller og straffes derfor hver Dag han det forsømmer, $1\frac{1}{2}$ Mark Danske. Imidlertid skulle ikke formenes Og og Kalve at gaae der paa de Agre næst Østen for Kousted Sti liggende; saa mange Præstegaarden herefter tilkommer, skulle regnes og bruges udi lige Hegn, Fred og Frelse med Baarenes. Markmanden skal og desimidlertid være forpligtet at vogte Baarene fra fremmed Og og Fæmon, eller straffes derfor hvert Maaltid han det forsømmer for 4 Skill.

Paa Baarene og paa Lod-Engene maa Ingen tøire videre end paa sit Eget, ellers skrives for hvert Tøirslag om Dagen 4 Skill. Skeer det, at Negen fordrifter sig til at gjøre det om Natten, skrives for hvert Tøirslag dobbelt, og til Granderne $1\frac{1}{2}$ Mark, og bøde Huusbonden som for Mark, eller Hiorderan.

Ingen maa slaae sine Baarer meer end een Gang, eller skrives for hver Baare 1 Mark Danske. Ingen Hiord, enten sær eller anden, maa findes løs paa Baarene længere end otte Dage før Valborg Dag, eller skrives for hver Dag 8 Skill. NB. Ligesaa holdes paa Kirkegaarden, hvis Græs hører Præsten til.

15) Om Fællig at stifte.

Ingen maa der eller andensteds udi Mark, Kær, Hede eller By, bruge Fællig videre end hans Deel og Lod kan taale; hvo derimod gjør uden Bevilling, skrives, hver Gang paalages, 4 Skill. og stande Øvrighed til Nette, og skulle Gaden og Heden stiftes imellem Granderne, ligesom Ager og Eng stiftes.

16) Om Ro-Driften.

Skal ikke alleneeste Ingen have [lade] uden Kær og Øvier, der fremmelig er med Kalve, komme (sic) udi Rodriften, fiorten Dage før Valborg Dag til Øveret er opgiven; mens endogfsaa slet ingen Heste eller Og, enten de haver Føl eller ei; eller skrives for hver, der slipper løs, 1 Mark, og siden hver Maaltid for 4 Skill. —

Men fører Nogen med Billie dertil, skrives for hver 8 Skill. Tilgemaade skal det holdes med Kalvedriften.

17) Om skrobeltigt Fæmon.

Skrobeltigt Fæmon, som ikke kan følge Hiorden, skal fremledes paa Stævne for menige Grander, hvilke da skulle forevise for det en bekvemmelig Plads, indtil det bliver stærk, og derhos nævne Dagen, hvor længe det maa gaae der; da skal det besigtiges hver Søndag; er det sygt af Långsot¹⁴⁾ eller fængsom Sygdom, da skal Eiermanden vogte det udi sær paa de Steder, som dertil bekvemmer føres (sic), at det ikke kommer iblandt det sunde Dvæg.

Det samme kan og agtes om Heste og Kloder, som nylig ere gildede, og om Hopper, som nylig have solet, saalænge Føllene ere spæde og kunne ikke see. Med slæbde Dg holdes efter Leven.

Behøver Nogen om Ugen at lade besigtige et skrobeltigt Hæved, maa det stee af Fogeden og een Mand af hver Boel; dog fremføres næstfølgende Søndag paa Stævne.

18) Om Drifthiord og Hiord om Kver.

Hvo som anderledes Sædrift med noget Hæved haver, efter Balborg til Kornet er inde, skrives for hver Dag 8 Skill.

Kodriften skal hegnes 14 Dage før Balborg; Kobiorden optages og drives med 8 Dage før Balborg Dag; og den første Dag, Hyrden¹⁵⁾ driver med Kverne, skulle de besigtiges af Fogden og een Mand af hvert Boel; hver Ko, som da findes med skarpe og uaffkaarne Horn, skrives for 4 Skill., og ligesaa hver Dag indtil de affkæres.

Fogden med 2 Mænd ret om Byen skulle og have Indseende Ugen igiennem, at ikke Andre komme med Kverne, end det som ; findes de derudi forsømmelig, straffes for hver Dag,

¹⁴⁾ Långsot, langvarig Sygdom (eller maaſkee snarere Lungesot, da den ene Afſkrift har Longsot); fængsom o: smittsom Syge.

¹⁵⁾ Hiorden synes her at være det ydste Hiord o: Hyrde. (ſ. D. Dial. Lex. S. 211). I øvrigt nævnes Hyrden ellers overalt.

Fogden 4 Skill. og Manden 4 Skill. Ligefaa skulde de straffes, som ikke lovlig og betimelig advarer sine Naboer, og sige dette forskrevne, saavel som Lam og Kølved fra sig.

Kølhyrden og Kølvehyrden skal og give tilkiende hvis Fæmon det er, eller straffes. For 2 Køl skal man hiorde¹⁶⁾ en Dag, eller skrives 4 Skill., og stande til Nette for hvis Skade Fæet gjør samme Dag, og endda hiorde igien.

19) Om Hyrdens Løn.

Hvo som nogen Hyrde paaklager med Nette for sin Løn¹⁷⁾, eller hvis menige Mand hannem tillagt haver, skrives hver Gang 4 Skill., og dog betale hannem.

20) Om Hiord.

Skulle til saadan Hiord fremstilles færdig Hielp; eller hvo Hyrden paaklager¹⁸⁾, skrives som ingen fremkommer, og både Halvparten af Skaden, som Fæet gjør eller paakommer, for sin Forsømmelse og Uduelighed.

Hvo som Kølhiord, Lammehiord, Kølvehiord, Svinehiord og Gaafehiord koster (?), og ei vil holde, naar hannem tilkommer, skrives 8 Skill., og stande hver Mand til Nette for Klagemaal og Skade, og straffes for sin Husbond som vedbør.

Bed Svinehiorden skal saa holdes; for 3 store Sviin eller Volder, som ere fødte før Juul, holder Hyrden een Dag; ligefaa for 6 Grise, som ere fødte siden Juul, naar de ere afvænnede. Dølger Nogen, straffes for hvert Maaltid paa Tællien 4 Skill. og dog tage Svinehyrde igien. Ligefaa skal Svinehyrden straffes, om han dølger med Nogen.

¹⁶⁾ Hiorde: vogte en Hiord, drive med Hiorden. Angels. *hyrdan*. (jvf. Art. 7.) D. Dial. Lex. S. 212.

¹⁷⁾ D. e. Den, som en Hyrde med Nette fører Klage over for sin Løn (s: at har negter ham hans Løn). Jvf. Art. 26.

¹⁸⁾ D. e. eller Den, Hyrden fører Klage over (at Hielpen ikke var tilrebe eller tilstræffelig).

Søndagen førend Hiorden optages, enten med Kær, Væs, eller Sviin, skal Enhver paa Stævne angive hvormeget Fæmøn han haver at lade vogte for dette Aar, hvilket skal antegnes, og siden, hvis enten sælges eller døer, tilkiendegives og afregnes.

21) Om Hørgaarde.

Paa det den ene Part udi Byen skal ei mere fortrykkes, end den anden, skulle alle 3 Hørgaarde blive ved Magt, som af gammel Tid, og den ene at tages efter den anden, ligesom de ere gamle til; skal det intet gielde, om Nogen haver eller herefter vilde opgrave sine Aigre, at de dog skulle lukke den (sic) efter gammel Skik og Paalæg; hvo derimod noget foretager, bøde til Husbonde 3 Mark og til Granderne at skrives paa Tallien.

22) Om Felling. (Fællig? jvf. Art. 15.)

Saa længe som Felling (?) bruges til Og, maa der ei komme flere end 2 af Fierdingen, uden det skeer med Alles Minde udi Plougtime; ellers skrives for hvert og hver Gang, man haver der inde, for hver Maaltid 8 Skill.

Der som Nogen, som Forstand haver, findes udi anden Mands Afbildgaard, der at stæle noget, eller og afbryder Gierdestave eller Gierdsel, og bær bort; betrædes han med ferske Gierninger og fanger Skade, da have det for Hiemgiæld og skrives 8 Skill. Bevises det hannem over, da tiltales som for Uhiemmet.

23) Om Byens Luffelser.

Skal hver Mands Ager og Luffelser om Byen være gabluffet for Balborg, og otte Dage derefter fuldsærdige 2½ Allen høit; skrives for hvert Sted 4 Skill. Ligesaa ved Kirketøsten og Sø Baarene, [hvor] der er Korn udi. Den, som ikke holder sin Lod særdig, som hannem tilkommer, skrives hver Gang ligesaa, og holde dem dog ved Magt.

Hørgaardsdigerne skulle være særdige til Hør, eller oppe, under samme Straf. Met om Byen skulle fire Mænd af Fogden

opnævnes hver Søndag at omgaae Byen, og da at give tilkiende ved Tallien, hvis Diger og Luffelser ei ere fuldfærdige; forsommer de det, eller ei lader skrive ret, skrives da for hver 4 Skill. Skal det ikke allene skrives om Søndagen; men for hver Dag det staaer over og ufærdiget i Ugen 4 Skilling. — Hvortil Fogden og de fire Mænd, som angaae [o: omgaae] Byen om Søndagen tilforn, skulle have Indseende hver Dag Ugen om, eller skrives selv ut supra. Forsommer de at vare hannem ad, hvem Diget tilhører, skrives ligesaa; men naar han er advaret og vil ikke færdige det saa, at Fæmon kan ikke komme derover, eller igiennem, da skrives han dobbelt og da betale Skaden.

24) Om Tægte-Fæmon.

Ingen maa noget Kreatur paa Byens [Mark] antage, eller give sit Ja eller Minde fra sig, førend alle Granderne ere forsamlede, og da Alle bejae det, eller skrives for hvert og hver Dag 4 Skill.

25) Om Vending.

Hvo der pløier eller vender anden Mands Korn ned, skrives 4 Skill. og talle (sic) Mandens Minde.

26) Om Markmanden.

Hvo Markmanden giver med Nette Klage paa for Uret, Overfuselse, Skieldsord, eller for sin Løn, skrives hver Gang 4 Skill.

27) Om Sabbaten.

Hvo som høster, river, ager, binder, pløier, harrer, eller gjør andet slikt grovt Arbeide om Søndagene, eller andre hellige Dage, før Solen er gaaet ned, bøde til Husbonde efter Loven og skrives 1 Mark. Med andre Sabbaters Overtrædelser skal holdes efter fromme Øvrigheds christelige Anordning.

28) Om de fem Mænd.

Til andre ubiise Byens Nytte og Gavn, skal der udi de Stykker, der ei findes i dette Brev, imod disse forskrerne

intet foretage)¹⁹⁾ Fem Mænd, en af hver Boel, opnævnes af Fogden, og hvad de Fleste beslutter, skal for fulde holdes, som er synderlig om Bygsæd, Høstet, Hørsæd, Kornhøst etc.; og bør det en Gang efter Paalæg at saas tillige, at det kan og høstes tillige. Dog er Præsten bevilget at slaae Hø een Dag før de Andre, og at saae sin Byg, naar det er bekvemst for hannem, eftersom han haver mere end dobbelt Agerjord; dog maa han ikke føre sine Hoveder i Banget om Høsten, Nogen til Skade, uden han vil skrives derfor.

29) Om Fogden og Skrивeren.

Skal der hvert Aar være en Grandfoged²⁰⁾, og han tages Ret om Byen. Vil han ei være, bøde til Husbonden 3 Mark, og skrives til Granderne 3 Mark. Tilgemaade skal det og være om Skrивeren etc. Hvo dennem oversfalder, bøde hver Gang 1 Mark, og skulle de bøde dobbelt, om de Nogen foruretter, efter 5 Mænds Affigt²¹⁾. Skal Fogden og Skrивeren møde hver Søndag til Stævne, eller deres Fuldmægtige; item ved Baserne og andre Steder, hvorom noget paalagt vorder, eller bøde Enhver og skrives til Granderne 8 Skill.

Møder Granderne, eller, i lovligt Forsald, deres visse Bud, ei paa samme Tider og Steder, som paalagt vorder, skrives hver 4 Skill.

30) Om Fogden og Skrивeren (ikke) gjør Ret.

Skal der skrives rettelig efter dette Brev, og Fem Mænds Paalæg²²⁾, eller Skrивeren selv at skrives 1 Mark og den, som paaklages, dog at skrives, eller Skrивeren derfor at stande til

¹⁹⁾ Saaledes i begge Afskrifter, med en Lacune paa det angivne Sted. Maaskee kan det udfyldes og forklares saaledes: „Imod disse forskrevne Stykker maa der intet foretages.“

²⁰⁾ Svarer til Aldermanden i Nstrup By-Lov. § 1—5. jvf. Hist. Tidsskr. I. S. 440.

²¹⁾ Affigt, Kiendelse, Skion.

²²⁾ D. e. saaledes som de fem Mænd havde paalagt i Tilfælde, som ei findes i Bidebrevet, eller By-Loven.

Nette. Forsømmer Fogden Embedet derudi, at giøre enhver efter Loven Fyldest, straffes ligesaa.

Skal Fogden have Fuldmagt, ikke alleneſte at fordele²³⁾ dennem, ſom ei vilde bøde og betale, efter Vide og Bedtægt, men endog dennem ſamme [o: ſom] giører Skade paa nogen Mands Ager og Eng, og ſiden maa Mændene tage fra dem, der deelt bliver, og ingen Tiltale eller Trætte at lide derfor, mens Vold, Herværk og Ubret i alle Maader; og ſkulle Mændene eller deres Fuldmægtige alle følges ad, med hannem, naar de bliver adbaaret, eller hver det forſømmer, ſkrives 4 Skill. Bliver Fogden herudi forſømmelig, betale ſelver det, den Anden forbrudt haver; ligesaa ſkal og holdes udi andet ſom hans Embede vedkommer. Derſom den, ſom ſaa beſøges og pantes af Fogden og menige Mænd, giører Værg og Imodſtand med onde Ord eller Waaben, og tager Skade derover, have derfor Hiemgiæld og bøde endda efter Loven.

31) Om Trætte.

Al Trætte om „Kornædie“, „Hvædie“^{23b)}, Afſæt og Rivning, Afpløining eller andet ſligt, ſkal forſt ordeles til Sterning, og det aarligen til Martini, uden han vil have ſin Ret forſpildt.

32) Om Lyd.

Hvo der ei vil give Lyd, naar Rieppen²⁴⁾ ſkrives, ſkal ſtrar ſkrives 1 Skilling.

33) Om Sværgen.

Hvo der bander eller ſværges, uden Fogden æfter hans Ged til Sandheds Bekræftelse, ſkrives for hver Gang 2 Skill. Hvo ſom ei vil lade ſig ſkrive, men modvillig negter, bøde for hver Negtelse 2 Hvid, men dobbelt om han ſværges dertil; ſkrives dog,

²³⁾ fordele, domme i Straf.

^{23b)} Saaledes begge Afſkrifter. Ordene ere uforſtaaelige.

²⁴⁾ Rieppen: det ſamme, ſom flere Steder ovenfor (Art. 1. 18. 21 o. fl.) kaldes Tællien. „Byens Riep“ (Hſtrups By-Lov).

om han b r med Nette, hvorpaa skal strax kiendes af Fogeden, Skr veren og Fem Bym nd, som samme Uge have Tilsyn. Hvo som overfuser Nogen med Vand og Skield rd paa Gade terne eller anden ted , og det bevises, skrives 8 Skilling.

34) Om Bagtalelse.

Hvo som sin Nabo uforretter med Hug og Slag udi Mark og By, skamferer hannem med Bedernavn, eller hans Navn forulemper enten i hans N rv relse eller Fr v relse, og det kan hannem overbevise , han skrives til Granderne for 2 Mark, og kunne de ikke siden forliges efter Dannem nds Sigelse, da gange efter Loven.

Skal vi Sandhed bekiende, hvo der l gnagtig befinde , straffes efter Loven. Hvo der Sandhed d lger i det, han seer og veed sine Bym nd at v re til Skade imod Fred og Hgning, skrives 8 Skill.

35) Om Indester.

Indester og Tienestedrenge, derjom deres Creatur skulle nyde Gr s og Vand, skulle de taale Byens Byrde med Hior (sic) og Hjord etc. eller skrives ut supra. Deres Dg, Kloder og Hester skulle me st v re udi Ki rene, og undertiden maae de staae udi Fellingen, og ei findes anden ted , eller skrives for hver ut supra.

36. Om F mon i Vangen om H sten.

Den Stund vi h ster, maa ingen Hester, eller Dg, eller F  findes iblandt Kornet l ngere end til Solr st²⁵⁾, eller skrives for hvert T irslag 4 Skill. Ligesaa paa Fortofter skal skrives, naar der sættes Dg eller F .

Slaaer Nogen sit F mon eller Dg l st udi Vangen saa l nge der er noget Korn udi, skrives for hver 8 Skill. og dog betale

²⁵⁾ Solr st, Solens Nedgang. (s. Dansk Dial. Lex. S. 533.)

Skuden. Ligesaa skal holdes om Nibelsen²⁷⁾, dog maa Nibelsen efter Kornet er indtagen ikke længer, Krer og Fæmon til Skade, forholde os Agrene, [end] udi trei Dage, om det bliver Terveir.

37) Om Byens Ved.

Hvo der gaaer eller farer igiennem Byens Ved fra Ballborg Dag til Kornet er inde, og lukker dennem ikke strax efter sig, skrives for hver Gang 1 Skill.

38) Om ugildede Hester.

Ingen Mands Hester eller Kloder, som ere ugildede, maae gaae løse paa Marken hos nogen Mands Og, fra de kommer paa Græs og til Michaelis, eller straffes for hver Gang det paaflages 1 Mark. Haver Nogen en god færdig Stodhest, som kan koste den Pending, som Kongl. Maj. Brev formelder, og Nogen understaaer sig, uden Eiermandens Minde, at lede sine Hopper dertil og lade dem springe, skrives til Granderne 8 Skill. og tiltales efter Loven.

39) Om Bødere.

Hvis Bødere, som findes paa Marken fra Michaeli til alle Helgens Dag, skrives hver Gang 4 Skill., hvilke Hyrden skal give tilkiende, eller selv betale Brøden. Hvo der findes herimod modvillig, og lader sig fordølge til Stævne²⁸⁾, han bøde efter Loven.

40) Om Fattige og Banføre.

Hvo som sidder for Reisen at age de Fattige og Banføre af Byen, vil han ei, da bøde for hver Gang 8 Skill., og naar Reisen er giort, skal han dog beholde Brædtet eller Tegnet²⁹⁾ hos sig indtil en anden Stakkel ankommer.

²⁷⁾ Her synes at være Tale om de Kornstraa, der rives sammen paa Marken, efterat Sæden er sat i Trævehøbe.

²⁸⁾ Ikke møder ved Stævnet? eller: søger at faae den begaaede Brøde dulgt?

²⁹⁾ Et Tegn, som altsaa, efter Omgang, sendtes By mændene imellem,

41) Om Frapløining, Slæt og Rivning.

Hvo som pløier eller saaer eller river paa sin Aeenbroders [Ager] med Willie og Fortred, og vil ei lige [lægge] det tilbage igien uden Trætte, han udstaaer Omkostningen, som derpaa anvendes, og lige³⁰⁾ dog tilbage igien.

42) Om Harven.

Ingen maa tage nogen Mands Harve uden Forlov, eller skrives 4 Skill. for hver Dag. Tager Nogen noget udi anden Mands Gaard, uden Eiermandens Willie og Bidskab, skrives ligesaa. Ingen Harve maa staae udi Marken otte Dage efter Kornet er saaet, eller skrives 8 Skill.

43) Om Veiene.

Skal være forbuden og aflyst alle ulovlige Veie og usædvanlige Stier, som kan gøres i Marken, enten om Høsten eller anden Tid.

44) Om Vide-Bogen og en Bøsse til de Fattiges Penge.

Skal hver Dag Videbogen³¹⁾ være paa Stævne, og ellers læses 4 Gange om Aaret for Granderne, samt en Bøsse til at forvare de Penge i til de Fattige, som skulle udgives for Sværgen og Banden; endog naar Nogen er det særdeles begierendes³²⁾, paa det Enhver som dette bekommer (vedkommer) kan vide sig derefter at rette og for Skade tage vare.

for at give tilkiende hvis Lob det var — i Folge den, som man seer, paa den Tid i Jylland endnu giældende, gamle Skif — at føre Stodere og Krøblinge, efter en vis Tids Ophold, til Rabo-Sognet. (Vsf. Rønninge Gildeskræa. Art. 34. b.)

³⁰⁾ I begge Afskrifter, og paa begge Steder, staaer her lige. Vsf. Rønninge Skraa. Art. 59. „De legge Jorden tilbage igien“.

³¹⁾ Den Bog, som indeholdt Skraaen, eller Bedtægter om Bøderne (Vide). f. S. 544. (Vsf. D. Dial. Lex. S. 648.) Deraf ogsaa: Videpenge. § 46.

³²⁾ Dette hører til det Foregaaende, nemlig at Videbogen skal læses, foruden de fire Gange om Aaret, hver Gang Nogen begierer det.

45) Om tvestuftet Svæg.

Alle tvestuftet Mærke skal være afflasset, uden Præstens, som nedes at bruge den for Tiendehavveders Skyld.

46) Om Terragels, og om Ornen.

Skal stedse holdes Terragelse³³⁾ udi Byen Maret omkring for Fæmons Skyld, som bliver siugt, og skal det betales af Videnpengene.

Lligemaade skal være med en god Orne, som skal holdes Byen til Bedste.

Tyren skal fødes ustraffelig efter Fem Mænds Dom, og skal til hans Føde forblive hvis dertil haver været tillagt og brugt af gammel Tid; forsiunes³⁴⁾ han, saa at han ikke kan slige Kærne, da lide han Tiltale derfor, som hannem føder, og stande den, som paa klager, til Nette.

Om næst forskrevne tre Parter, som er med Terragelse og Orne at holde, samt Tyren at føde, have vi os med vores Sognepræst forenet, at han skal det gjøre os alle til Gavn.

47) Om Tyren.

Hvo som henter Tyren af Gaarden skal flye hannem did igien tilføde, eller skrives 4 Skill. og stande til Nette for Tyren. Skal Tyren holdes inde fra St. Michels Dag eller fiorten Dage derefter, til St. Valborg Dag, og saa længe skal han have hannem udi Hævd, og Hyrden ellers tage vare paa hannem, eller både hvis Skade han gjør, eller skrives for hver Maaltid 4 Skill.

48) Naar Rug er saaet.

Naar Rug er saaet, skal Sviin og Gæs, saavelsom naar det er opløbet, Faar, Fæ og Dg holdes derudaf, eller skrives hver

³³⁾ Therial.

³⁴⁾ Banrøgtet, svæffes ved Mangel paa Foder (et usædvanligt Udtryk).

Gang paaklages hver 2 Eviin een Skill.; 6 Gæs 1 Skill.; 4 Faar 1 Skill.; 2 Nød 1 Skill.; 3 Og 1 Skill.; og skal Fogden have Indseende hermed, at Alting ved „læste inddeell“ (sic)³⁵⁾ bestilles, eller skrives derfor selv. Gaaer det over Maaltid, skrives dobbelt.

49) Om Gudsfrugt.

Efter som Gudsfrugt er Noden og Grundvold til al vores legemlige Belsærd og evig Salighed, da befales af den Christelige Øvrighed paa Foussingsø og vedtages af menige Grander, som boe udi Kalum og Bierregrav Sogner, at hvo som helst uden lovlig og beviislig Forsald (hvorpaa skal kiendes af Præsten og hans Medhjælper) ganske forsømmer Prædiken og paabudne hellige og Bededage udi sin Sognelirke, skal give til de Fattige 2 Skill. Ligesaa skulle de give, hvilke om Bededage udløbe af Kirken før end Catechismus ved Spørgsmaal og Gien svar er forklaret. Hvo som kommer først naar Texten er oplæst af Prædikestolen, eller udløber før end Betsignelsen er læst, give 1 Skill. Ligesaa skulle Ungdommen give, som forsømmer Catechismi Læsning paa disse bestemte Tider; men dersom deres Forældre, eller Husbønder og Hustruer, ikke ville dennem dertil holde, da straffes de. Forre Bøder skulle Præstens Medhjælpere indfordre, eller selv udlægge; findes Nogen slet modvillig, da tiltales efter Forordningen, og skulle Medhjælperne med Præsten have pligtig Indseende og Paaagt, at det skeer. Hvo som ikke vil holde sine Børn i Skole fra 6 til 12 Aar gamle, at de kunne optugtes udi Guds sande Kundskab og Frygt, agtes for den, som foragter Guds tilbudne Naades Rigdom, paafører sig selv Straffen, forsømmer sine Børns Belsærd, og skal ikke vente sig nogen Hyldest og Godt af Øvrigheden.

50) Om Fæ-Baferne.

Efter den store Uenighed, som stedse er kommen udi Byen om deres Fæ-Bafer, da efter denne Dag skal samme Bafer deles

³⁵⁾ Et uforstaaeligt, formodentlig feilskrevet Sted.

til Bolene³⁶⁾, og da hvert Boel samtlig at gjøre deres færdige. Dersom der da findes nogen Mand af samme Boel, som ikke vil forsærdige med de andre, saa maa dog ei Bolet lade Vaserne blive ufersærdiget; men naar den er færdig giort, skal Fogden med hans Mænd gaar paa Steden og dømme, hvad dens Part kunde koste at gjøre færdig; saa skal strax samme Dag tages Udlæg af hans Bo derfor, hvilke de Andre, som Vaserne havr færdig giort, skal tilkomme. Hvis Fogden det ikke gjør, da skal han selv betale hvis den Anden tilkommer for sin Forsømmelse; iligemaade . . .³⁷⁾ for Byens Nytte de Tvær-Vaser, som og efter forrige Artikel skal holdes.

51) Om Rodriften.

Er bekiendt, at Biergegrav Rodrift kan græsse for hver Gaard sex Kær, hvorfor hver Heelgaardmand maa ei videre Kær eller andet Fæmon derpaa føre, og hver Halvgaards[mand] tre. Hvo som ikke saa mange Kær haver, maa tage Penge af andre der i Byen, for saa mange Kær, som samtykt er paa Gaarden. Fører Nogen, imod Forhaabning, andet Fæmon, end som nu omtalt er, skal første Gang bøde 6 Skill., anden Gang 12 Skill., og saa stedse dobbelt op, indtil saalænge han fører sit Fæmon deraf igjen, og det at være meent for hvert Hoved, for hver Dag eller Nat.

52) Om Kalvedriften.

Beklages, at dersom der ere Fattige, som ikke have Kalve, eller for Umag Skyld ikke gide opfødt dennem, hvorover de udi Kalvedriften inddriver andet Fæmon, som baade støder og fordriver Kalvene, saa skal efter denne Dag ingen Kalve komme udi Kalvedriften, uden som er født fra St. Hansdag og til St. Olufsdag. Skulle Nogen fordriste sig herimod at gjøre, bøde efter ovenmeldte Maade lige med Kærne.

³⁶⁾ Man seer her dette Ord i det 17de Aarh. endnu brugt i sin gamle Bemærkelse.

³⁷⁾ En Lacune findes her i den nyere Afskrift, som begynder i denne Artikel.

53) Om Indester.

Forbydes Indester og Heber-Svende³⁸⁾, saavel som andre ledige der af Byen, ei at tvire paa anden Mands Uger eller Eng eller hegnet Græs. Skeer det, da for hver Bæst eller Hoved første Gang 1 Mark, anden Gang 2 Mark, og stedse dobbelt op for hver Gang der paaflages, og forloves Fæmonet at beholde til Pant indtil Betalingen skeer.

Dette Ovenskrevne bekiender jeg Underskrevne at være en rigtig Copie, Ord for Ord, af sal. Frue Berte Friis's underskrevne Bidebog; dog haver jeg, efter min egen Fuldmagt og velbaarne Husbonds Begne, til menige Bymands Nytte, og den forbedret med 3 Articuler, som er om Fæ-Baerne, Ko- og Kalvedriften; saavel som om Indesternes Løiring, hvorefter Fogden med sine fem Mand sig haver at rette.

Goudingee, den 25de Martii, Anno 1681.

Oluf Henriksen Nissen.

L. S.

54.

Hvo som henter eller hente lader noget Ol eller Brændeviin i Mander's til nogen Salg i ringeste Maader, og de dermed betrædes eller bliver overbevist, at de holder fligt Ol sal, skal ikke allene Ollet eller Brændevinet fra dennem tages uden nogen Besderlag, mens for hver Tønde Ol, de betrædes med, skal give til Straf 2 Mark der foruden.

Dg haver jeg ordineret i Bierregrav til Bondesfoged³⁹⁾ Christen Pedersen ibidem, som skal holde over Bidebogen, at alle forskrevne Poster efterleves, og ifald Nogen med Gierning eller anden Imodsigelse ikke vil lade sig sige udi hvis ret og gavnligt

³⁸⁾ Hebersvende: s. om denne Følgeklasse bl. a. P. B. Jacobsen „Fremstilling af det danske Stattervæsen under Christian III. og Frederik II.“ S. 52, 53.

³⁹⁾ At her menes den samme, som ellers i de ældre Artikler af denne Straal har Navn af Grandesfoged, sees nedenfor S. 545.

er, og følge de Fleskes Samtykke med Bondesfogden: da straffes de uden al Naade efter Bidebogens Indhold.

Alt min Willie er, sligt efterkommes skal, testerer jeg.

Fousningøe, den 5te April Anno 1689.

M. Scheel.

Som jeg erfarer, at Bierregrav Mænd intet end ophører med fremmed Øl og Brændeviin baade fra Mænds og andre Stæder, og de formene, at Christen Pedersen intet haver Mågt at tage Øllet eller Brændevinet fra dem, eller pante dem, for det ikke staaer udtrykkelig nævnet, at han skal gjøre det: saa anordner jeg hermed, at Christen Pedersen, eller hvem efter ham bliver Grandesfoged i Bierregrav, maa uden videre Dredde strax straffe de Ulydige efter Bidebogens Indhold, og tage fra dem deres Øl og Brændeviin, samt Straf-Pengene, enten Øllet eller Brændevinen er kommen fra Mænds eller anden Kiebsted eller Landsby; mens hvad Brændeviin angaaer, da skal det, som brændes i Bierregrav og udsælges, være ligesaa strafværdigt, som om det andensteds fra var hentet.

Fousningøe, den 29de Martii 1692.

M. Scheel.

Som fornemmes, at udi Bierregrav By skal begaaes en Misbrug og usømmelig Forhold tvært imod Bidebogen, med Byens Bide og Bedtægt at paalægge, vedtage og holde der over, som alt skal være af den Marsag, det der hver Uge er Fem Mænd tillige med Sognefogden, Byens Bedtægter at paalægge og overholde, og saa en anden Uge atter 5 Mænd, og alt saa fort, hvilke fem Mænd, under dette Skin, at de ei længer, end een Uge tillige vedbliver, ikke rettelig i Ngt tager, at paalægge det, som er til menige Byes Nytte og Gavn, ikke heller, naar nogen Stridighed derom paakommer, vedstaae, hvad som af dennem i saa Maader er vorden paalagt og vedtagen: saa paa det at al Urigtighed derom en Gang for alle at affkaste, og saadan Tvistighed i Mening at forekomme, da omendstiondt hidindtil skal have været ugentlig

Fem Mænd, og ikke længer i saa Maader, hvilket eragtes uftadig; altsaa skal herefter fra denne Dato og fremdeles saaledes dermed forholdes, nemlig, at der et heelt Aar omkring skal være Fem Mænd tillige med Sognesfogden hos og overværendes, Byens Vide og Bedtægter at overveie, til Byens Bedste at samtykke, paalægge, ogsaa derover holde, og udi Alt henseer til menige Byens Gavn og Fremtægt, saa den Enes Fordeel ei mere end den Andens bifaldes, mens udi Alt og i Almindelighed agter og attraaer Byens Velstand at haandhæve og forfremme; og skal dette første Aar besagte 5 Mænd være een Mand af hvert Boel, som skal være den første Mand i hver Boel, og saa et andet Aar den anden Mand, som i hver Boel er næst efter, alt ret om, og saaledes fremdeles Aar efter Aar paa Een efter Anden at vedforblive, hvorefter de alle haver sig at rette; og ifald at Nogen herudi skulle findes efterladt, modvillig, overhørig, og ikke paa den rette og lovlige Maade hermed omgaars, da haver ikke allene Sognesfogden mig det under Straf at give tilkiende, mens endog, om imod Forhaabning, Nogen af de andre Mænd i Byen skulle have sig i nogen Maade at besværge over Sognesfogden og bemeldte Fem Mænd, samme deres Forretning da mig og det strax at foredrage, hvor jeg vil da lade den Skyldige straffe, som vedbør.

København, den 22de Martii 1706.

C. L. von Plessen.

Denne Vide-Bog er conform med Originalen, som nu herved er renskrevet og læseligere med Pennen aftegnet til Sognesfogden Jacob Christensen Frihaands Efterretning, som herved befittes til Sognesfoged i den ved Døden afgangne Christen Pedersens Sted, som derover haver at holde i alle Maader, saafremt han ikke derfor med Straf vil anses.

København, den 21de Sept. 1730.

C. Røed.